

Oppgave 1

- a) `pt(-1, df=10, lower.tail=FALSE)`
- b) `dt(2.5, df=10)`
- c) `qt(.25, df=10)`

Oppgave 2

- a) Vi har tilpasset modellen

$$\ln y = \beta_0 + \beta_1 \ln x + \alpha_i + e, \quad (1)$$

hvor $e \sim N(0, \sigma^2)$. Residualleddene antas i tillegg uavhengige. $\beta_0, \beta_1, \alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_7$ og σ_2 er ukjente parametere.

- b) I `drop1`-testen testes nullhypotesene at henholdvis `art` og `log(lengde)` ikke har noen effekt, altså nullhypotesene

$$\ln y = \beta_0 + \beta_1 \ln x + e, \quad (2)$$

og

$$\ln y = \beta_0 + \alpha_i + e, \quad (3)$$

mot modell (1) som alternativ hypotese. Siden begge testene er signifikante kan vi konkludere med at både `log(lengde)` og `art` har en effekt på responsvariabelen `log(vekt)`. Siden `art` er antatt å ha en additiv effekt på `log(vekt)` og blir estimert forskjell i forventet `vekt` for Pike i forhold til Bream (referansekategori) dersom alle andre forklaringsvariable holdes konstant en faktor på

$$\exp(\hat{\alpha}_6) / \exp(\hat{\alpha}_1) = \exp(-0.72) / \exp(0) = 0.49 \quad (4)$$

d.v.s. 51% mindre vekt.

- c) Ved å omskrive ligning (1) får vi at sammenhengen mellom vekt y og lengde x for en gitt art i er gitt ved

$$y = e^{\beta_0 + \beta_1 \ln x + \alpha_i} \quad (5)$$

$$= e^{\beta_0 + \alpha_i} x^{\beta_1}, \quad (6)$$

m.a.o. en kurvelineær sammenheng mellom x og y . Hvis $\beta_1 = 1$ har vi direkte proporsjonalitet. Dersom fisk av ulike størrelse er formlike vil volum og dermed vekt y om tetthet er konstant være proporsjonalt med lengde opphøyd i tredje, x^3 . Dette svarer altså til nullhypotesen $\beta_1 = 3$. Under denne nullhypotesen er

$$T = \frac{\hat{\beta}_1 - 3}{\text{SE} \hat{\beta}_1} \quad (7)$$

Observert verdi blir $(3.15 - 3) / 0.035 = 4.28$. Med $|T| > t_{\alpha/2, 149} = t_{0.025, 149} = 1.96$ som forkastningsregel forkaster vi dermed H_0 og konkluderer med at β_1 er forskjellig fra 3.

t -fordelt med $n - p = 157 - 8 = 149$ frihetsgrader ¹

- d) Nullhypotesen (1) innebærer at stigningstallene i de lineære sammenhengene $\log(\text{vekt})$ og $\log(\text{lengde})$ er de samme for alle 7 arter. Inkluderer vi en interaksjon mellom $\log(\text{lengde})$ og art kan stigningstallene være forskjellige (alternativ hypotese). I matematisk notasjon kan modellen med interaskjon skrives

$$\ln y = \beta_0 + \beta_1 \ln x + \alpha_i + \gamma_i \ln x + e, \quad (8)$$

$$= (\beta_0 + \alpha_i) + (\beta_1 + \gamma_i) \ln x + e. \quad (9)$$

Tolkningen av parameterene $\gamma_2, \gamma_3, \dots, \gamma_7$ (estimatene med navn `art2:log(lengde)` o.s.v. i utskriften) er altså forskjellen i stigningstall for art 2 i forhold til art 1 o.s.v.

F -testen viser at den utvidede modellen med interaksjonsledd i er signifikant bedre (p -verdien er lik 0.93) og vi konkluderer dermed med at dataene ikke gir grunnlag for å påstå at stigningstallene er forskjellig mellom artene og beholder nullhypotesen at stigningstallene er like (parallele regresjonslinjer på log-log skala).

Oppgave 3

- a) Sannsynlighetsmaksimeringsestimatet av θ blir omkring $\hat{\theta} = 1.45$.
- b) Under H_0 er $D = 2(\ln L_1 - \ln L_0)$ kji-kvadratfordelt med $p_1 - p_0 = 1 - 0 = 1$ frihetsgrader. Vi forkaster for store verdier av D . Kritisk verdi er dermed $\chi_{0.05,1}^2 = 3.84$. Avlesning av grafen gir at maksimalt log likelihood under H_0 og H_1 blir henholdsvis $\ln L_0 = -13.75$ og $\ln L_1 = -12.48$. Observert verdi av D blir dermed 2.54. Vi beholder dermed H_0 .
- c) Et tilnærmet estimat av variansen til $\hat{\theta}$ er

$$\widehat{\text{Var}} \hat{\theta} = \frac{1}{-\frac{d^2}{d\theta^2} \ln L|_{\theta=\hat{\theta}}} = \frac{1}{9.44} = 0.106. \quad (10)$$

Et estimat av standardfeilen er dermed

$$\widehat{\text{SE}} \hat{\theta} = \sqrt{0.106} = 0.325. \quad (11)$$

---

¹ $n = 157$ og ikke 159 som oppgitt i oppgavetekst da to lengder er missing i dataene.